

Oslo, 24. mars 2021

Til Klima- og miljødepartementet

Kopi Miljødirektoratet

Utfartsparkeringer, parkeringsavgifter og friluftsliv

Vi viser til møte mellom departementet og Norsk Friluftsliv 17. februar 2021 angående utfartsparkering og friluftslovens § 14. Bakgrunnen for møtet var signaler fra departementet om de skal se på innholdet og utformingen av lovverket rundt utfartsparkering.

Praktisering av lovverket og behov for endinger

Norsk Friluftsliv gjennomførte i 2019 en undersøkelse til alle landets kommuner for å kartlegge bruken av § 14 i friluftsloven. Ifølge denne undersøkelsen, som hadde en svarprosent på over 50 %, gir kommunene generelt svært få løyver etter denne paragrafen. For parkeringsavgift, ble det kun rapportert om noen ytterst få tilfeller.

Likevel er det mange steder i Norge at det tas parkeringsavgift på utfartsparkeringer. Dette tyder på at det er mange utfartsparkeringer som drives i strid med friluftsloven, både på grunn av manglende løyve fra kommunen og et avgiftsnivå langt over selvkost. Grunnen til at dette skjer, kan skyldes flere ting, blant annet manglende kunnskap om lovverket eller at lovverket ikke er tydelig nok. I tillegg finnes det sikker også en del gråsoner, der det er uklart om parkeringsplassen og formålet med parkeringsplassen omfattes av § 14 eller ikke.

Norsk Friluftsliv og DNT mener på denne bakgrunn at det er behov for å klargjøre regelverket rundt utfartsparkeringer og muligheten til å ta inn en avgift. En slik klargjøring må ta utgangspunkt i det nasjonale målet om tilrettelegging av viktige friluftsområder og stimulere til økt friluftslivsaktivitet for alle, jf. det vi skriver nedenfor om nasjonale mål.

Vi mener derfor følgende må legges til grunn i det videre arbeidet med mulige endinger i lovverket:

- Tillatelse til å ta inn avgift for parkering på utfartsparkeringen må fortsatt ligge i friluftsloven. Vi mener flytting av bestemmelsen til annet lovverk, for eksempel til vegloven, fort vil kunne endre fokus bort fra dagens formål og over tid uthule intensjonen med lovbestemmelsen.
- Det må uttrykkes direkte i friluftsloven at § 14 også omfatter utfartsparkeringer, slik at det ikke blir noen tvil om det.
- Prinsippet om selvkost må videreføres, slik at avgiften kun kan dekke utgiftene knyttet til parkeringsplassen, i tråd med målet om at friluftsliv skal kunne utøves av alle, uavhengig av inntekt.
- Det må tydeliggjøres hvilke kostnader som kan tas inn i beregningen av avgiften, det vil si hva som ligger innenfor prinsippet om selvkost.
- Klargjøring av hvilke type parkeringsplasser som omfattes av denne bestemmelsen, slik at vi unngår gråsoner og tvil om når bestemmelsen gjelder.
- Det må utarbeides oppdatert veiledningsmateriell eller rundskriv til kommunene om friluftsloven/håndheving av § 14.

Nasjonale mål for friluftslivet

Både i stortingsmeldingen om friluftsliv, som ble lagt fram i 2016 og *Handlingsplan for friluftsliv*, som ble lagt fram i 2018, er det satt opp følgende nasjonale mål:

Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle.

I tillegg har Norge satt seg ambisiøse nasjonale mål for folkehelsepolitikken og sluttet seg til WHO's mål om å redusere for tidlig død av ikke-smittsomme sykdommer med 25 prosent innen 2025 og med 30 prosent innen 2030, i tråd med FNs bærekraftsmål.

For å oppnå disse ambisiøse målene er det viktig å legge til rette for friluftsliv og ikke legge unødvendige hindringer i veien. I *Handlingsplan for friluftsliv* er det under kapitlet om allemannsretten satt opp følgende delmål med tiltak:

Bidra til at alle kan utøve friluftsliv, uavhengig av inntekt og sosial klasse, ved å videreføre og opprettholde retten til fri ferdsel og opphold i norsk natur gjennom allemannsretten.

Regjeringen vil ikke åpne opp for økt adgang for å kreve inn betaling for ferdsel og opphold i norsk natur. Det er i dag kun i spesielle tilfeller at det kan kreves en obligatorisk avgift for å ferdes og oppholde seg i naturen. Frivillig brukerbetaling for å medvirke til for eksempel preparering av skiløyper faller utenom dette, og er en finansieringsmodell som mange steder kan være hensiktsmessig, for eksempel i hytteområder.

Det at alle gratis kan ferdes og oppholde seg i norsk natur er en viktig grunn til at friluftsliv er så utbredt i Norge og i alle sosiale lag. Forskning viser at innenfor de fleste typene fysisk aktivitet er oppslutningen størst blant mennesker fra de høyeste sosiale lagene. Unntaket er friluftslivsaktiviteter, som har jevnere fordeling, både målt etter deres egen utdanning, foreldres utdanning, egen inntekt og husstandsinnntekt.

Regjeringen og Stortinget ønsker altså ikke å åpne opp for økt adgang til å kreve betaling for ferdsel og opphold i norsk natur.

Avslutning

Vi opplever et stadig økende press på å tjene penger på naturen, både fra kommuner og private aktører, herunder innføring av parkeringsavgifter på utfartsparkeringer.

For å stimulere til økt deltakelse i friluftsliv og bidra til at alle kan utøve friluftsliv, uavhengig av økonomi, er det avgjørende at det legges til rette for friluftslivet. Dette er også viktig for å nå målet om økt fysisk aktivitet og redusere Norges helseutgifter. Derfor er det viktige å verne om prinsippet om at tilgang naturen skal være gratis. Bruk av parkeringsavgift bør som følge av dette begrenses til det som er ytterst nødvendig.

Vi håper derfor departementet vil legge våre innspill til grunn i det videre arbeidet!

Vennlig hilsen

Norsk Friluftsliv

Bente Lier
generalsekretær

Den Norske Turistforening

Dag Terje Klarp Solvang
generalsekretær